

- Kas ir autortiesības? ● Kādi ir autortiesību veidi?
- Kas ir blakustiesības? ● Kā es varu legāli izmantot citu autoru darbus?

9. Izlasi dažādu autoru literāros darbus! Raksturo darbu pārstāvētā literārā virziena pazīmes un liriskos varoņus/tēlus! Izskaidro un pamato, kā vari izmantot kādu no šiem darbiem, ievērojot autortiesību normas!

ES

Ja es kontrolēju savu iekšējo orgānu darbību, tad tas vēl nenozīmē, ka man tādu vispār nav. Joprojām aknas, plaušas un nieres riņķo ap manu sirdi, zvēro un deg.

Daudz mazu zvaigžņu pukst manī dzalkstīdamas, šūpojas, krīt. Un tad es palieku slimis. Istabā lēni mainās gaisma un tumsa. Jūtu – daudz mazu pilsētu riņķo ap Rīgu spiegdamas, drebinādamās salā.

Ik mirkli es zaudēju milzīgu daudzumu enerģijas un siltuma. Tāpēc gribu, lai tu lēzenos lokos riņķo ap mani.

(KĀRLIS VĒRDIŅŠ)

*Es esmu es pats
Es esmu pīlādzis.
Ap mani uguns ķekariem
Pasaules strīdīgie domu strazdi
Salaizās baros.
Kādēļ tu gribi
Ozolu zīles kārt manos zaros?*

*Es esmu kartupeļa zieds.
Kādēļ tu gaidi no manis
Neļķu un rožu dvesmu?
Kādēļ tu gaidi,
Lai es neesmu tas, kas es esmu?*

*Mans, kā tu saki, puiciskais skats –
Tas esmu es pats.
Mans pirmais sirmais
Un pēdējais sirmais mats –
Tās nedzēšamās slāpes,
Tas neremdināmais dvēseles bads
Un ātruma prieks,
Un apstāšanās sāpes –
Tas esmu es pats.*

*Pie tavām kājām es neesmu kritis,
Caur tavu mīlu es neesmu cēlies –
Ko tu no manis vēlies?*

(IMANTS ZIEDONIS)

PATS

*Priekš citiem darbodamies, attīsti
Pats savus spēkus negurstošā karā –
Un mūžīgs darba lauks būs tavā varā
Un mūžam jaunots spēks un ieroči.
Bet sargies būt kā nabadzīgie garā,
Kas, sevi projām sviežot, laimīgi –
Uz tevi splanis un samīs tevi barā.
Pats cīnies, palīdz, domā, spried un sver,
Pats esi kungs, pats laimei durvis ver.*

(RAINIS)